

Lavantinske škofije

uradni list.

Vsebina. 36. S. Rituum Congregationis decretum circa dubia. — 37. Matrimonia mixta in Hungaria. — 38. Pastirski list o bratovščini sv. Cirila in sv. Metoda. — 39. Odredbe za duhovnike in kandidate duhovskega stanu, ki so služili v svetovni vojski kot

vojni kurati, strežniki pri bolnikih ali kot aktivni vojaki. — 40. Duhovne vaje za duhovnike v letu 1919. — 41. Predložitev fasije v štirih izvodih. — 42. Izkaz cerkvenih zbirk za invalide, vdove in sirote dne 4. majnika 1919. — 43. Osebna naznanila.

36.

S. Rituum Congregationis decretum circa dubia.

Sacrorum Rituum Congregationi sequentia dubia, pro opportuna solutione, proposita fuerunt; nimirum:

I. An occurrente Vigilia S. Thomae Ap. in Feria Quatuor Temporum, de qua fit Officium cum respondente Missa, legendum sit Evangelium Vigiliae in fine Missae?

II. Sin in Festo de quo recitatur Officium cum Missa, etiam Feria et Vigilia vel duae Vigiliae simul occurrant, de quanam legi debeat Evangelium in fine Missae?

Et Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, re mature perpensa, respondendum censuit:

Ad I. Affirmative iuxta Rubricas et Decreta.

Ad II. De illa dicitur Evangelium in fine, de qua primo facta est Commemoratio. Quod si hoc Evangelium sit idem de Festo, tunc Evangelium in fine erit de altera quae secundo loco commemoratur, iuxta Decretum n. 3844 Romana 5. Februarii ad IX.

Atque ita rescripsit et declaravit, die 10. Ianuarii 1919.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. † S.

Alexander Verde, Secretarius.

37.

Matrimonia mixta in Hungaria.

(Circulares Dioecesanæ Granenses, de die 10. Ianuarii 1919).

Tenore canonis 1094. Codicis Iuris Canonici ea tantum matrimonia valida sunt, quae contrahuntur coram parcho vel loci Ordinario vel sacerdote ab alterutro delegato et duobus saltem testibus. Praescribente canone 1099, ad statutam formam servandam tenentur: 1. Omnes in ecclesia catholica baptizati et ad eam ex haeresi aut schismate conversi, licet sive hi sive illi ab eadem postea defecerint, quoties inter se matrimonium ineunt; 2. Iidem, si cum acatholicis sive baptizatis sive non baptizatis etiam post obtentam dispensationem ab impedimento mixtae religionis vel disparitatis cultus matrimonium contrahant.

Promulgato Codice dubium emersit, an Constitutio „Provida“ die 18. Ian. 1906 pro Germania concessa et 27. Febr. 1909 ad Hungariam extensa, quae matrimonia

mixta non servata forma catholica, sed solummodo clandestine (coram ministro civili vel acatholico) in Germania et Hungaria contracta valida esse declarat, in suo vigore amplius permanserit. Commissio Pontificia ad canones Codicis interpretandos instituta rescripsit: „Constitutionem Provida abrogatam fuisse a Codice Iuris Canonici et Codicem esse servandum“.

Unde liquet, matrimonia catholicorum cum acatholicis sive baptizatis sive non baptizatis in Hungaria a die promulgati Codicis — 19. Maii 1918 — non coram parcho vel loci Ordinario vel sacerdote ab alterutro delegato inita et abhinc ineunda non tantum illicita, sed etiam invalida esse. Curati animarum de hac viginti ecclesiae disciplina fideles apto modo et pastorali prudentia edoceant.

Pastirski list o bratovščini sv. Cirila in sv. Metoda.

MIHAEL,

po božji milosti in usmiljenosti knezoškof Lavantinski,

želi častiti duhovščini in vsem vernikom svoje škofije mir in blagoslov v imenu Gospodovem.

Preljubi v Gospodu!

Kezus govori poslednje besede pred svojim trpljenjem, pa jemlje slovo od apostolov. Njegovo dosedanje požrtvovalno življenje naj se sklene s predragoceno daritvijo, ki v njej daruje v prečisti ljubezni svoje življenje za svet. In v tem trenutku moli Vzveličar sveta za apostole in vernike, naj se ohrani med njimi edinost, naj vlada med njimi ljubezen. Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, katere simidal, da bodo eno kakor midva. Ne prosim pa samo za nje, marveč tudi za tiste, ki bodo po njihovi besedi verovali v me, da bodo vsi eno, kakor ti Oče v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno! (Jan. 17, 11. 20. 21). Tako je molil Odrašenik sveta pred svojim vzveličavnim trpljenjem za odrešenje sveta. Po svojem vstajenju pa je poslal apostole, da bi zedinili vse ljudi v veri in ljubezni do Boga, ter jim je naročil: Pojdite torej po vsem svetu in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta! (Mat. 28, 19. 20).

Po volji Jezusa Kristusa mora torej delo za zedinjenje vseh narodov v pravi veri in ljubezni do Boga trajati do konca sveta, dokler ne bo en hlev in en pastir. (Jan. 10, 16). Za izvršitev tega dela zedinjenja je Kristus ustanovil sveto katoliško Cerkev z vidnim poglavarjem sv. Petrom in z njegovimi zakonitimi nasledniki, rimskimi papeži. Sveta Cerkev je poslanka do vseh narodov sveta, je kraljestvo božje na zemlji, ki naj prištevava svojim podanikom vse ljudi. To veličajno nalogo je izvrševala sveta Cerkev, so izvrševali rimski papeži s tem, da so v vseh časih pošiljali misijonarje k vsem narodom in da so vse vernike navduševali za misijonsko delo, za razširjanje kraljestva Kristusovega med neverniki. Res, vsi in vsi, škofje, duhovniki in verniki, moramo nadaljevati misijonsko delo, naloženo nam od začetnika svete Cerkve, od Jezusa Kristusa. Ohraniti moramo katoliško vero in bogoljubno življenje v svojih škofijah, župnijah in družinah, pa naša dolžnost je tudi, da skrbimo za razširjanje svete vere med vsemi drugimi narodi,

katere loči od katoliške Cerkve ali nevera ali krivoverstvo ali razkol. Misijonsko delo je veliko delo; pridobiti za Kristusa vse ljudi, to je največja skrb katoliške Cerkve. To bi morala biti najvažnejša zadeva vsakega krščanskega srca.

Zato, preljubi Lavantinci, molite za širjenje svete Cerkve, molite, da Bog obudi v svoji Cerkvi mnogo gorečih misijonarjev, podpirajte misijonsko delo z milodari! Moj namen pa je, vas s tem pastirskim listom pridobiti za misijonsko delo med kristjani, ki še živijo ločeni od katoliške Cerkve, ker jih je samopašnost grških voditeljev v 9. in 10. stoletju odtrgala od skale sv. Petra, jih zapeljala k nepokorščini do vidnega namestnika Kristusovega na zemlji, k nepokornosti do rimskih papežev.

Predragi verniki!

Gospodove besede Dvignite svoje oči in pogledajte polje, da je že belo za žetev (Jan. 4, 35) veljajo tudi za naše apostolsko delo. Vzhodni razdor je nastal in se je vzdrževal s pomočjo osamljenosti vzhodnih narodov in s pomočjo razcepljenosti med vzhodom in zahodom. Svetovna vojska je do temeljev pretresla vse narode, tudi drugoverne. Vernost in pobožnost odcepljenih narodov se opirata na stare navade in izročila, ne pa na nezmotljivo in nezmagljivo Cerkev. Brezverstvo, ki se vedno bolj širi, hoče okužiti tudi ločeno cerkev in ima za to ugodna tla. Ne smemo torej pustiti, da bi nas prehitelo brezverstvo, ampak moramo delati z vsemi močmi za cerkveno edinstvo, za versko zedinjenje!

Prevažno to misijonsko delo so vrlo dobro umeli rajni knezoškof Anton Martin in so osnovali leta 1852 bratovščino sv. Cirila in sv. Metoda, ki je bila dne 12. maja 1852 od papeža Pija IX. potrjena in z mnogimi odpustki obdarovana. Za družbeno cerkev je s papeževim odlokom določena cerkev sv. Jožefa višje Celja, kjer stoji altar sv. Cirila in sv. Metoda ter se tam vsako leto na god slovanskih blagovestnikov služi sveta maša za žive in umrle ude bratovščine. Vodstvo bratovščine so prevzeli častiti gospodje misijonarji sv. Vincencija Pavljana. Pozneje se je ustanovilo vodstvo bratovščine tudi v duhovščini pri cerkvi sv. Alojzija v Mariboru.

V pastirskem listu z dne 18. junija 1852 pišejo nepozabni Slomšek o vpeljavi bratovščine sv. Cirila in sv. Metoda in o nje potrditvi po apostolski stolici ter potem nadaljujejo¹: „Ponovno vabim vse duhovnike in vernike, sinove in hčere ene in iste ljubljene in ljubeče matere svete Cerkve, da celo vse dobromiselne brate in sestre, pripadnike nezedinjene grške cerkve, zlasti pa vse Slovane, da se v duhu prave ponižnosti in krščanske ljubezni združijo z nami v molitvi za zedinjenje, da se iz odkritosrčnih in ljubezni gorečih src prav stanovitno in zaupno vzdigujejo vzdihni k Očetu luči in usmiljenja, da naj prikrajša dneve žalostnega cerkvenega razkola, naj raztopi led nasprotstva ob solncu prave krščanske ljubezni, naj odstrani nesrečni razkol izmed nas, ki smo vsi njegovi ljubljeni otroci in sodediči Kristusovi. Naše orožje, molitve namreč in dobra dela združena z vzglednim krščanskim življenjem, ne seka ran, ampak jih celi; premaga vse ovire, premaga najhujše sovražnike, pridobi narode in kraljestva, je nepremagljivo in nam da zagotovilo zmage tudi nad cerkvenim razkolom, kajti: Mnogo premore molitev pravičnega. (Jak. 5, 16). Zato najprej opominjam, naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja za vse ljudi (I. Tim. 2, 1), zlasti še za naše inoverne brate. In dasi nam ni dano, vedeti časa ali ure, ki jo je Bog odločil za zedinjenje, vendar bomo videli moč skupne molitve in bomo pričeli čudežnih izpreobrnjenj; zakaj Bog hoče, da se vsi ljudje vzveličajo, vzveličajo po eni, po njegovi pravi Cerkvi.“

S kako lepimi besedami je tu izražen pomen bratovščine sv. Cirila in sv. Metoda! In zdaj, ko smo z mnogoterimi ločenimi slovanskimi brati združeni v eni državi, ali ne bo naše hrepenenje tem večje, da pripeljemo te in vse druge k edinovzveličavni Cerkvi? Treba je zato, da se oklenemo z vso ljubeznijo svoje bratovščine sv. Cirila in sv. Metoda, da molimo in da delamo v duhu prave krotkosti in bratovske ljubezni za njen vzvišeni namen.

V- Gospodu ljubljeni!

Kako primerno je, da se naša bratovščina imenuje bratovščina sv. Cirila in sv. Metoda! Že na škofijski sinodi leta 1896² sem priporočal to bratovščino, v postnem pastirskem listu z dne 9. februarja 1906 pa sem obširno popisal življenje in delovanje sv. Cirila in sv. Metoda.³ Iz tega življenjepisa hočem posneti dve

¹ Škofijski list, Sv. Andraž dne 18. junija 1852. Št. 950/4.

² Gesta et statuta Synodi dioeceseanae Lavantinae anno 1896 celebratae. Marburgi, 1897. Pag. 313.

³ Dr. Mihael Napotnik, Pastirski listi. V Mariboru, 1907. Str. 672 — 713. — V tej pastirski poslanici sem spodaj pod črto navedel važnejše slovstvo, ki se tiče življenja in delovanja Solunskih svetih bratov. Od tiste dobe je tozadevna literatura zopet močno

resnici, namreč da sta sv. Ciril in sv. Metod res slovanska apostola, ker sta oznanjala sveti evangelj Slovanom, in kako sta delovala ter se borila za čistost in edinost v krščanski veri, kako sta se potegovala za složnost in vzajemnost s katoliško Cerkvijo, kateri je Jezus Kristus podelil kot prvo bistveno posebnost in lastnost: edinost.

Ciril, imenovan do svojega posvečenja v škofa Konstantin, in Metod sta bila rojena v prvi polovici devetega stoletja v grškem mestu Solunu. V mestu in v njegovi okolici je prebivalo mnogo Slovanov tako, da sta imela solunska brata že v mladosti priložnost, naučiti se slovanskega jezika. Oba sta se posvetila redovniškemu in mašniškemu stanu. Glas Najvišjega pa ju je klical na delo zunaj med svetom. Najprej sta oznanjevala sveto vero med Saraceni in Kozari. Najbogatejši darilo in povračilo za vse med Kozari prestane križe in težave je bilo njima najdenje trupla četrtega rimskega papeža sv. Klementa, ki je tamkaj mučeniške smrti umrl okoli leta 100. Od tega dragocenega zaklada se nista več ločila, dokler ga nista prinesla v Rim. Nosila sta ga vedno seboj na vseh svojih potih kot vidno znamenje svoje sinovske vdanosti in ljubezni do rimske stolice.

Po uspešnem misijonskem delu med Kozari se brata vrneta v Carigrad. V tej grški prestolnici so se ravno takrat pričeli žalostni dogodki, ki so dovedli do ločitve izhodne grške cerkve od rimsko-katoliške Cerkve, matere in glave vseh cerkev. Slavohlepni Fotij je dosegel, da je bil pobožni patriarh Ignacij odstavljen, on sam pa postavljen na njegovo mesto. Fotij in njegovi prijatelji so hoteli pridobiti tudi oba Solunčana za odpad od katoliške Cerkve. Značajna solunska brata pa sta hrabro branila edinost z apostolskim stolom v Rimu. Neomajna vdanost rimskemu prestolu je bila zastava, ki sta jo Ciril in Metod ponosno razvila, visoko vihtela in sta uspešno zbirala pod njo različne rodove. Kristusov in Petrov prapor je evangelijska zastavonosca osrčeval, delal nepremagljiva in ju je trajno proslavil.

Ravno ko je v Carigradu pogubni cerkveni razdor že drzno dvigal svojo glavo, so prišli k cesarju Mihaelu III. poslanci velikomoravskega kneza Rastislava s prošnjo, naj jim da slovanskih misijonarjev. Grški cesar je rad ustregel prošnji ter je odločil za pretežavni posel solunska rojaka Cirila in Metoda, ki sta klic kakor iz nebes veselo sprejela in odslej vse svoje telesne in duobogatela, kakor pričajo temeljite raziskave v časopisih in posamezne učene knjige. Teh razprav in knjig v raznih jezikih bo okoli 100. Med njimi se odlikujeta: Konstantinus-Cyrillus und Methodius, die Slavenapostel. Ein Wort zur Abwehr für die Freunde historischer Wahrheit von Fr. Snopek. Kremsier, 1911. 8°. Strani 471. — Idem, Die Slavenapostel. Kritische Studien, zugleich als Replik gegen meine Rezensenten. Kremsier, 1918. 8°. Strani 488.

ševne moči posvetila slovanskim rodovom, da jih v veri poglobita ali šele za njo pridobita. Božja služabnika sta se začela takoj pripravljati na misijonsko delo. Ciril je že v Carigradu sestavil staroslovenske pismenke ali abecedo, ki jo imenujejo glagolico, in je z njo položil temelj slovenski književnosti. Tudi je prestavil nedeljske evangelje na slovanski jezik. Na potu v veliko Moravijo sta se blaga misijonarja mudila najbrž na Bolgarskem, kjer sta ljudstvo utrdila v sveti veri Kristusovi. Okoli leta 863 sta evangelijska učitelja srečno došla v Velegrad, v stolno mesto kneza Rastislava. Dobro moravsko ljudstvo ju je z veseljem sprejelo, in tako sta začela svoj trudapolni posel na polju in v vinegradu Gospodovem. Več let sta izvoljena Solunčana apostolovala med Moravci, hodila po vaseh in mestih in vneto pridigovala božjo besedo v domačem jeziku. Zraven sta nadaljevala prevod svetega Pisma in bogoslužnih knjig na slovanski jezik ter sta vzgajala mladeniče za duhovski stan. Sama pa jih nista mogla posvetiti, ker nista bila škofa. Tudi sta želela samostojno urediti cerkvene razmere v Moraviji in v Panoniji. Zato sta se napotila z učenci v večni Rim.

Zvezo z Rimom sta slovanska misijonarja čuvala kakor punčico ali zenico svojih oces, trdno prepričana, da je le ta vez glavni vir prave vere in vrelec pravega življenja. Da sebe in svoje vidno združita s središčem in z ognjiščem krščanske edinosti, pa da se ohrabrita na grobeh prvakov svetih apostolov, potujeta v sveto mesto, kamor ju je obenem vabil z apostolskim pismom vidni poglavar svete Cerkve, papež Nikolaj I. Med potjo sta se nekaj časa mudila v Panoniji, ki je obsegala sedanjo zahodno Ogrsko in vzhodno Štajarsko. Panonski Slovenci so bili večinoma že kristjani, ali v krščanstvu še niso bili utrjeni. Takrat jim je vladal knez Kocelj, ki je božja služabnika častno sprejel. Tudi med panonskimi Slovenci sta širila in utrjevala sveto vero v domačem jeziku. Rimska naša potovalca sta prehodila torej naše dežele ter sta vseposodi skrbno širila in utrjevala kraljestvo božje na zemlji, sveto Cerkev. Jeseni leta 867 sta srečno dospela v Rim, kjer je med tem umrl veliki papež Nikolaj I. in je za njim sledil slavni Hadrijan II.

Ko je papež Hadrijan izvedel, da prihajata v Rim slavna blagovestnika s svojimi učenci in da prinašata svetinje sv. Klementa, jima je šel z duhovniki in z ljudstvom v slovesnem izprevodu naproti. Papež se je kmalu prepričal, da sta Ciril in Metod sveta in apostolska moža in da sta iz srca vdana rimski stolici. Dosegla sta v Rimu vse, kar sta opravičeno želela. Papež Hadrijan je rad odobril bogoslužne knjige v domači govorici in je dovolil, da se sme služba božja obhajati v slovanskem jeziku. Ciril in Metod sta bila posvečena v škofa, njuni učenci pa so bili ordinirani za mašnike,

Blaga brata sta opravičeno upala, da bota kot škofa laglje in še uspešneje delovala med Slovani. Pa po skrivnostnem sklepu božje Previdnosti bi naj le starejši brat v prihodnje reševal ogromno nalogo. Ciril je namreč petdeseti dan po svoji posvetitvi za pravega naslednika apostolov, to je 14. februarja 869, vrnil svojo sveto dušo v roke Gospodove. Letos je torej minulo 1050 let, odkar je umrl veliki oznanjevalec božjega miru in reda, katoliške edinosti in ljubezni. Smrt sv. Cirila v Rimu, kako pomenljiva je vendar! Spominja in opominja nas, kam da se naj oziramo, kam da naj bijejo naša srca. V prestolnici vidnega poglavarja svete Cerkve imamo dragocen spomenik, grob sv. Cirila.

Po Cirilovi smrti je Metod sam ostal za naporno apostolsko delo. Kot odposlanec papežev in nadškof se je vrnil iz Rima v Panonijo in potem v Moravijo. Deloval je povsod neumorno, da utrdi ukaželjno ljudstvo v pravem spoznanju in v resnični pobožnosti. Pa tudi pokrajine zunaj Moravije in Panonije je obiskoval požrtvovalni nadpastir in je tako delal za versko blaginjo vseh slovanskih narodov. Ko je češki vojvoda Bořivoj prišel na dvor moravskega kneza Svetopolka, je Metod pridobil Bořivoja za krščansko vero, da je bilo z njim in njegovo ženo Ljudmilo, prvo češko svetnico, krščenih še mnogo velikašev. Tudi med Poljake in Ruse je segalo vzveličavno delo slovanskega blagovestnika. Vse to res apostolsko delo so ovekovečili neminljivega spomina papež Leon XIII., ki so dne 30. septembra 1880 vesoljnemu krščanskemu svetu poslali znamenito okrožnico *Grande munus*, s katero so praznik največjih dveh svetnikov slovanskih povzdignili v svetek vesoljne Cerkve.¹ V tej prekrasni okrožnici beremo: „Čudovito pa je to, da je čuječa ljubezen Metodova, prestopivši moravske meje, kakor je bila, ko je še živel Ciril, dosegla Hrvate in Srbe, tako zdaj objela Panonce, katerih kneza, Kocelja po imenu, je v katoliški veri podučil in v dolžnosti ohranil; pa je objela Bolgare, ki jih je potrdil v krščanstvu obenem z njih kraljem Borisom, objela Dalmatince, ki jim je delil nebeške darove in se je teh z njimi udeleževal, objela Korotance, kjer se je zelo trudil, da bi jih pripravil k spoznanju in češčenju enega pravega Boga. — V kratkem je dosegel Metod, da je evangelijska luč prisvetila na Poljsko, kamor je prišel čez sredo Galicije, in v Lvovu je postavil škofovski sedež. Odtod je šel, kakor so nekateri izporočili, na Rusko samo in je ustanovil tam Kijevisko škofovsko stolico. S temi gotovo nevernljivimi lavorikami se je vrnil k svojim ljudem na Moravsko, kjer si je sam, ko je začutil, da se mu bliža smrt, določil naslednika.“ Dne 6. aprila 885 je osiveli

¹ Cerkevni zaukaznik za Lavantinsko škofijo, 1880. št. VI. odst. 1. str. 1 do 5.

višeduhovnik v Gospodu zaspal v svoji prestolnici na Velegradu ter je bil tam tudi pokopan.

Sv. Cirila in sv. Metoda zato z vso pravico častimo kot slovanska apostola in kot priprošnjika za zedinjenje vzhodne cerkve.

Ljubljeni v Kristusu!

Domenljivo je, da se naša bratovščina imenuje bratovščina sv. Cirila in sv. Metoda, pa pomenljive so tudi dolžnosti, ki nam jih nalaga. In tu je na prvem mestu molitev. Zares, mi moramo moliti, da se odpadli bližajo Cerkvi in z njo združijo odkritosrčno. Mi ne spadamo med tiste, ki bodo kot misijonarji šli med od Cerkve ločene narode, pa vendar ne smemo misijonskemu delu med drugoverniki stati od strani. Misijonsko delo in njega uspeh je odvisen od božjega blagoslova. Brez božjega blagoslova delajo misijonarji zastoj. Božji blagoslov pa si izprosimo z vztrajno in pobožno molitvijo. To je dobro umel apostol narodov in učitelj sveta sv. Pavel, ki je terjal od prvih krščanskih občin tako nujno: Sicer pa molite bratje za nas, da se širi in povečuje božja beseda! (II. Tes. 3, 1). In ali ni nam, vzgled in vzor vsakega nesebičnega misijonarja, Jezus Kristus jasno razodel, na katere moči se opiraj veliko delo izpreobrnjenja sveta? Evangelj nam pripoveduje, da je Kristus pred izvolitvijo apostolov, svojih prvih misijonarjev, celo noč molil. (Luk. 6, 12). Da bi ta opomin za oznanjevalce njegovega evangelja tem bolj naglasil, je dodal svojemu vzgledu še besede: Žetev je sicer velika, toda delavcev je malo. Prosite torej Gospoda žetve, da pošlje delavcev na svojo žetev! (Mat. 9, 37. 38). Volja Sinu božjega je torej, da molimo za združitev vseh ljudi v eni vzveličavni Cerkvi, da bo en hlev in en pastir. In to moremo storiti vsi. Tudi otroci naj molijo v ta namen. Molimo vsi, stari in mladi, bolni in zdravi, bogati in ubogi, učeni in neučeni! To bo molitev za najvzvišenejši namen, bo najlepše delo krščanske ljubezni. Moliti hočemo za izpreobrnjenje ločenih bratov; moliti pa hočemo tudi, da Bog obudi med našim ljudstvom mnogo vernih mladeničev, ki se bodo veselega srca posvetili duhovskemu stanu in misijonskemu delu.

Sicer so pa Slovenci vedno radi pošiljali misijonarje v Afriko, v Ameriko, v Kino. Najdelavnejši in najslavnejši slovenski misijonar ostane pač blagi škof Friderik Baraga (rojen 1797 in umrl 1868), čigar vzgledno življenje in delovanje je P. Verwyst iz reda sv. Frančiška izvrstno opisal v angleškem jeziku.¹ Za tem prezasluznim misijonarjem sluje najbolj afrikanski misijonar Dr. Ignacij

¹ Dr. Mihael Napotnik, Vtisnite si te moje besede v svoja srca in svoje duše! Govor do dijakov semeniščanov. V Mariboru 1910. Str. 24 do 29.

Knoblehar, svetovno znan pod imenom Abuna Soliman. Prihodnjega dne 6. julija 1919 bo preteklo sto let, odkar je bil v župniji Škocijan pri Mokronogu rojen podzvetni ta blagovestnik.)

Zato, ljubi moji, pristopite v obilnem številu v bratovščino sv. Cirila in sv. Metoda in radi molite vsak dan Očenaš in Češčeno Marijo s pristavkom: Sveta brata Ciril in Metod, prosita za nas! Priporočajmo preimenitno zadevo cerkvenega zedinjenja pomočnici vseh kristjanov, katero tudi orientanci globoko častijo, preblaženi devici Mariji! Duhovniki, udje te bratovščine, naj na god sv. Cirila in sv. Metoda ali v osmini opravijo daritev svete maše v namen bratovščine, drugi udje pa naj darujejo sveta obhajila v ta namen. Koliko zasluženja si bomo pridobili že z molitvijo, povrh pa še prejmemo bogate odpustke! Popoln odpustek zadobijo udje bratovščine po vredni izpovedi in svetem obhajilu, ako v cerkvi ali javni kapele molijo na namen svetega očeta: na dan sprejema v bratovščino, na praznik sv. Cirila in sv. Metoda ali pa kateri drugi dan v osmini, ob smrtni uri, ako presveto ime Jezus vsaj v srcu ali v mislih kličejo, ako ga ne morejo ustno. Odpustek 7 let in 7 kvadragen prejmejo udje vsako kvatarno nedeljo, odpustek 60 dni pa za vsako dobro delo, ki ga opravijo izpokornega srea.

Knezoškof Anton Martin so zapisali te le besede: Molitev in miloščina sta dve peruti, po katerih leti evangeljski glas po vsej zemlji. — Tudi milodarov, tudi denarja je treba za misijonsko delo. Treba je skrbeti za misijonarje, vzgajati se morajo misijonski bratje in sestre, staviti se morajo misijonski zavodi, cerkve in kapele. Vse to pa je več ali manj odvisno od darežljivosti vernikov. Zato je poleg molitve tudi dolžnost udov bratovščine sv. Cirila in sv. Metoda, da po svojih močeh darujejo za apostolsko delo med razkolniki. Kristus je naročil apostolom, naj oznanjajo evangelj vsem ljudem (Mark. 16, 19), naj učijo vse narode. (Mat. 28, 19). Da izpolnijo težavno naročilo, potrebujejo nasledniki apostolov sredstev. Volja Gospodova je torej, da podpiramo misijone z darovi in miloščino.

Sv. apostol Pavel naravnost opominja vernike k radodarnosti, češ, da naj dobro delajo, se bogatijo v dobrih delih, naj bodo radodarni, podeljivi, naj si zbirajo zaklade v dober temelj za prihodnost, da dosežejo pravo življenje. (I. Tim. 6, 18). Da vzbudi tudi druge cerkvene občine k radodarnosti, se sklicuje na ubožne Macedonce, ki so navzlic svoji revščini mnogo darovali. Bratje, na znanje vam dajem božjo milost, ki je dana macedonskim cerkvam. Veliki siromaki so, vendar so darovali obilne darove. Pričujem

jim, da so po svoji moči in črez moč pokazali dobrotljivost. (II. Kor. 8, 1—3).

Dajati milodarove za misijone je osebna dolžnost vseh kristjanov, ni samo cerkvena zadeva, ki bi naj bila mar le cerkvenim oblastim. Vsi smo državljani kraljestva Kristusovega na zemlji, zato moramo tudi vsi pomagati poravnati stroške. Radodarnost za apostolsko delo je najuspešnejše sredstvo, da postanemo bogati; kajti kar daš za razširjanje božjega kraljestva na zemlji, kar daš za vzveličanje neumrjočih duš, to ti bo stoterno povrnjeno. Ti storiš nadnaravno dobro delo, za katero boš prejel večno plačilo. Hočeš kaj od Boga doseči, potem združi z molitvijo miloščino, saj je Jezus sam obljubil: Dajte in dalo se vam bo! (Luk. 6, 38).

Predragi v Gospodu!

Daj poznate ves pomen bratovščine sv. Cirila in sv. Metoda. Poznate dolžnosti, pa tudi duhovne koristi, ki jih imajo udje te bratovščine. Zato vabim pristrčno kar vse: dušne pastirje, da razširjajo in priporočajo bratovščino ter sprejemajo in zapišujejo ude, vernike pa, da se dajo vpisati v bratovščino in jo priporočajo med sosedi, prijatelji in znanci. Naj se vzdigne v prelepi Lavantinski škofiji mogočna armada vnetih molivcev za zedinjenje vseh ljubih bratov in sester v katoliški Cerkvi. In v tej molitvi ne bomo osamljeni. Po vseh jugoslovanskih škofijah se je vpeljalo, oziroma se bo še vpeljalo društvo in cerkvena bratovščina apostolstvo sv. Cirila in sv. Metoda, ki ima isti namen in delokrog, kakor ga ima naša staročastita in priljubljena bratovščina sv. Cirila in sv. Metoda.

Kaj lepo se z bratovščino sv. Cirila in sv. Metoda vjema slovesna obljuba, katero smo mi duhovniki na sinodi leta 1903 storili¹, češ, da bomo skrbeli, da se bo predpoldne ob devetih po sobotah, posvečenih devici Mariji zmagalki herezij, zvonilo z velikim zvonom v vseh župnijskih cerkvah. Pri tem zvonjenju naj verniki molijo Očenaš in Češčenamarija s Čast bodi Očetu za ohranitev in poglobitev verske edinosti in cerkvene vzajemnosti. Kakor so ljubi Lavantinci to pobožnost s pridobitvijo odpustka 50 dni doslej pridno opravljali, enako zvesto jo naj tudi vnaprej opravljajo.

Da pa se preimnitna bratovščina v resnici oživi opozarjam svoje dušne pastirje na prevažne določbe v konstituciji „de pia ss. Cyrilli et Methodii unione in dioecesi Lavantina reintegranda — o oživljenju pobožne bratovščine sv. Cirila in sv. Metoda v Lavantinski škofiji“, ki se je objavila na škofijskem zboru leta 1911.²

¹ Ecclesiae Lavantinae Synodus dioecesana anno 1903 coadunata. Marburgi, 1904. Cap. CIV. pag. 904-906.

² Operationes et constitutiones Synodi dioecesanæ Lavantinae anno 1911 congregatae. Marburgi, 1912. Pagg. 787—798.

Za letošnje leto naročim, da se nedeljo v osmini goda sv. Cirila in sv. Metoda, to je 5. nedeljo po Binkoštih ali 13. julija, opravi pred izpostavljenim svetim rešnjim Telesom molitvena ura za cerkveno zedinjenje, zlasti še za utrjenje v edino pravi veri, katero sta solunska brata tako stanovitno pridigovala, ter za mir in blagoslov božji naši novi državi. Obenem se naj rečeno nedeljo priredi darovanje okoli altarja za namen bratovščine, h kateremu se naj prijazno povabijo vsi verniki. Nabrani milodari se naj kmalu po kn. šk. dekanijških uradih pošljejo kn. šk. ordinariatu. *Bomo dones rešen*

Za poznejša leta pa naročam: Ob blagdanu sv. Cirila in sv. Metoda naj dušni pastirji podučujejo v pridigah vernike o delovanju svetih slovanskih apostolov in o važnosti tolikrat priporočane bratovščine. Na svetek sv. bratov Cirila in Metoda ali v nedeljo potem naj opravijo pred izpostavljenim Najsvetejšim skupno z verniki molitve za združitev vzhodne cerkve z rimsko-katoliško Cerkvijo in naj priredijo nabiranje doneskov za misijonsko delo na krščanskem vzhodu. Darovi nabrani ob tej priložnosti se naj vedno pošiljajo po dekanijških uradih kn. šk. ordinariatu. Prispevki pa, ki se bodo nabrali v namen bratovščine med letom, se naj pošljejo vodstvu bratovščine ali k sv. Jožefu nad Celjem ali v duhovnico v Mariboru. Ude naj sprejemajo duhovniki ob vsakem času, zlasti pa ob prazniku slovanskih apostolov. Imena družbenikov se naj pošljejo slednje leto vodstvu v Celju ali v Mariboru. Vodstvi bratovščine pa bota ob koncu leta naznanili kn. šk. Lavantinskemu ordinariatu število nanovo sprejetih udov in doposlali med letom nabrane doneske udov po odbitih stroških za upravo in razširjanje bratovščine.

V Gospodu ljubljani škofljani!

Veliko, veliko je delo, ki sem ga priporočil vam, častiti dušni pastirji, in vam, prelubi mi verniki! Težka je tudi naloga, ki jo imata vodstvi bratovščine. Pa ne strašimo se truda, ne bojmo se žrtev! Pravo umevanje apostolskega misijonskega dela bo vnelo našo gorečnost za dušnopastirsko delovanje v mejah naše škofije, pa bo tudi mnogo pripomoglo k uresničenju združitve vseh narodov v katoliški Cerkvi. In ako bomo svoje apostolsko delo izvrševali v pravem duhu in s čistim namenom, smemo pričakovati plačila, ki ga je Kristus obljubil svojim učencem za njihovo apostolsko delo: Veselite se, ker so vaša imena zapisana v nebesih! (Luk. 10, 20).

Svoje nadpastirsko pismo pa sklenem z molitvijo v čast in hvalo sv. bratov Cirila in Metoda: O Bog, ki si nas po svetih bratih Cirilu in Metodu

poklical k edinosti vere, zedini zopet ločene brate in sestre naše v svoji sveti katoliški Cerkvi; naj bode kakor v nebesih tako tudi na zemlji le en hlev in en najvišji pastir! Za to te prosimo po priprošnji prečiste device Marije, sv. Cirila in sv. Metoda in vseh tvojih svetnikov. Amen.

V Mariboru, na praznik presvete Trojice, dne 15. junija 1919.

† **Mihael,**
knezoškof.

Opomba. Predstoječi pastirski list naj dušni pastirji preberejo vernikom na pridiznici četrto nedeljo po Binkoštih dne 6. julija 1919.

39.

Odredbe za duhovnike in kandidate duhovskega stanu,

ki so služili v svetovni vojski kot vojni kurati, strežniki pri bolnikih ali kot aktivni vojaki.

S. Congregatio Consistorialis je dne 25. oktobra 1918 z odlokom „de clericis e militia redeuntibus“ naslednje odredila:

1. Vsi duhovniki, ki so izvrševali katero izmed zgoraj navedenih vojnih služb, se imajo v teku 10 dni po vrnitvi pod kaznijo suspenzije zglasiti pri pristojnem ordinariatu. Izvzeti so samo aktivni vojaški duhovniki, ki so bili kot takšni nastavljeni že pred vojsko.

Pri tej zglasitvi morajo predložiti izpričevalo prečastitega gospoda vojnega škofa ali dotičnega duhovnega predstojnika (vojn. superiora) o svojem zadržanju ali doposlati, če ga ne bi imeli pri rokah.

2. Vsi ti duhovniki morajo celih 8 dni delati duhovne vaje v hiši od ordinariata določeni — „intra tempus ab Ordinario designandum (quod sine iusta et necessaria causa nimium protrahere non licebit). Qui huic praecepto non satisfecerint, manebunt ipso facto suspensi a divinis, a qua censura non liberabuntur, nisi quum exercitiorum domum ingredientur.“

3. Iste odredbe imajo veljavo tudi za vse redovnike, ki so izvrševali katero izmed imenovanih vojaških služb.

Ker so nastali dvomi o tem, spadajo li pod označeni odlok samo tisti duhovniki, ki so služili z orožjem, je prečastiti ordinariat Kolinski vprašal sveto stolico o obsegu dekretove veljavnosti. Na to je odgovoril Njih eminenca gospod državni tajnik, da odlok obsega vse duhovnike, ki so na kakršenkoli način opravljali službo v vojni, v dušeskrbju, pri postrežbi bolnikov. Le že pred vojsko nastavljeni aktivni vojaški duhovniki so izvzeti od tega.

Z ozirom na razmere časa in na službo iz vojske se vrnivših duhovnikov podaljša kn. šk. ordinariat dobo za te duhovne vaje do 30. septembra 1919. Kot „pia domus a mundanis rumoribus remota“, kjer se naj „in silentio, sub ductu prudentis ac pii directoris“ dovršijo duhovne vaje, pa veljaj vsaka hiša oo. jezuitov, redemptoristov, dominikancev, kapucinov, frančiškanov in misijonarjev, ki so se v njej doslej delale eksercicije.

40.

Duhovne vaje za duhovnike v letu 1919.

Letošnje duhovne vaje za duhovnike Lavantinske škofije se bodo vršile od 18. do 22. avgusta 1919. Vodil jih bo izveden mašnik iz družbe Jezusove. Na duhovne vaje se s tem vabijo vsi častivredni gospodje duhovniki naše škofije, zlasti še tisti, ki jih že več let niso opravili. Siliti naj se ne da nihče, ampak sleherni, ki mu je le mogoče, naj prihiti in sicer prostovoljno, v skrbi za svoje lastno izpopolnjenje in večno vzveličanje. Naj ga ne bo v diecezi duhovnika, ki bi malomarno ostal doma!

1. *Renovamini autem spiritu mentis vestrae et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis!* (Ephes. 4, 23. 24). Prenovite se pa v duhu svojega uma in oblecite novega človeka! Tako nas opominja sv. apostol Pavel kakor nekdanj Efežane. Prenovite vsega svojega duhovnega človeka, zboljšajte si spoznanje in voljo! Duh se mora namreč v sedanjem življenju prenoviti, telo pa se bo

prenovilo ob vstajenju. Grešniki se prenovijo s pravo pokoro, pravični pa, ako čimdalje bolj rastejo v ljubezni in svetosti. Prenovimo se torej zdaj povodóm prenovitve naše ljube domovine, prenovimo se zlasti v tekočem jubilejnem letu 1919, ko srečni Lavantinci obhajamo prav redko slavnost, namreč tridesetletnico vladikovanja Njih Prezvzišenosti, premilostljivega gospoda kneza in škofa.

V trajni spomin naše staročastite Lavantinske škofije in v sladko radost nje nadpastirja-jubilanta ter v časni in večni blagor sedanje škofijske duhovščine bodi v naši domači cerkveni kroniki za vselej zabeleženo, da so meseca avgusta 1919 malodane vsi duhovniki obsežne vladikovine prihiteli k duhovnim vajam v Mariboru, da so oprali svoja oblačila, svoje duše v krvi Jagnjetovi. *Domine mi, tu scis: Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas in*

sanguine Agni. (Apoc. 7, 14). Doma so ostali omenjenega leta le resnično bolni in pa tisti gospodje, ki so bili neizogibno potrebni za dušno oskrbovanje Kristusove črede v škofiji. Pa tudi ti so ali doma za se opravljali duhovne vaje ali pa so se pozneje z istega namena za nekoliko dni podali v samoto kakšne duhovske hiše.

2. Da se omenjena duhovna prenovitev v resnici izvrši na vseh mladikah, ki so še v zvezi z vinsko trto, s Kristusom, ki tako prijazno vabi: Ostanite v meni in jaz v vas; jaz sem trta, vi mladike (Jan. 15, 4. 5), k temu naj pripomorejo vsi častivredni gospodje duhovniki. Zlasti naj imajo mnogočastiti gospodje dekanii v tej zadevi skrb za vse mašnike svoje dekanije, tudi za službeno nenastavljene, in naj jih pravočasno prijazno povabijo, da se vsaj vsako tretje leto udeležijo skupnih duhovnih vaj z drugimi dušnimi pastirji naše škofije, kakor je bilo določeno na 5. Lavantinskem zboru leta 1906 v znameniti konstituciji *de spiritualibus exercitiis a Clero peragendis*. Tozadevna določba se glasi: *Omnes sacerdotes dioecesani sub obedientia canonica quovis saltem triennio interesse teneantur exercitiis spiritualibus communibus, quae in folio dioecesano sat mature indicabuntur. Sacerdos, qui huic obligationi non satisfecerit, tenore supra memoratae resolutionis S. Congreg. Episcoporum et Regularium de die 28. Martii 1896 ab Episcopo, si visum fuerit, exhortandus est, immo sub poenis canonicis vocari potest ad obeunda exercitia spiritualia. Quodsi sacerdos propecta aetate aut gravi morbo aut alias legitime impeditus fuerit, causam absentiae opportuno tempore per decanum exponat officio Episcopali.*¹

Sicer pa morajo vsi duhovniki škofije biti hvaležni kn. šk. ordinariatu, ki jim leto za letom preskrbi duhovne vaje, da se jih morejo udeležiti gostokrat in brez velikih stroškov. To hvaležnost pa naj gospodje tudi dejanski pokažejo in sicer pred vsem z obilno udeležbo. *Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra!* (Ps. 94, 8). *Hodie*, danes pomeni tukaj čas milosti in vzveličanja, čas usmiljenja in odpusčenja grehov, ki nam ga je Kristus zaslužil; utegne pa tudi pomeniti tisti le samemu Bogu znani čas, ko namreč dobri Bog človeka zadnjikrat kliče k pokori in ga potem, ako ga ne posluša, za vselej prepusti trdovratnosti njegovega srca. Zatorej pa že danes, ko slišite ali berete te besede, obudite srčno željo in storite trden sklep, da hočete tudi vi pohiteti k letošnjim duhovnim vajam. Nikar se ne pomišljajte, prav nič se ne ustavljajte glasu od zgoraj! *Nolite obdurare corda vestra!* Kaj pa, ko bi bil ta glas zadnji v tem zmislu! *Qui legit, intelligat!* (Matth. 24, 15). Vsakateremu bodi torej resnično na tem, da opravi letos

prav dobre in vzveličavne duhovne vaje, takovšne, da bi ob sklepu istih mogel miren stopiti pred vsevednega Sodnika ter brez strahu izpolniti njegovo besedo: *Redde rationem villicationis tuae!* (Luc. 16, 2).

3. K duhovnim vajam pa naj vsi gospodje pridejo točno tako, da bodo že pri prvem ali uvodnem govoru in še pred tem pri poklicanju Svetega Duha — *Veni Creator Spiritus* — navzočni. Po tako blaženem začetku pa naj potem tudi vztrajajo do konca milosti polne pobožnosti tako, da bodo poslušali še zadnje premišljevanje pred skupnim svetim obhajilom. Ne strinja se z namenom duhovnih vaj priti prepozno kakor tudi oditi pre zgodaj ali pa na tihem izginiti. To velja zlasti bližnjim in najbližnjim ali mestnim gospodom, pa seveda tudi tistim, ki so daleč, morda celo na robu škofije doma. Kajti slišati za silo par govorov in svoje ime dati zapisati v seznam udeležencev, to se ne pravi delati duhovne vaje! K eksercijam se prijavitij, potem pa izostati ali pa se prikazati brez napovedi morda kje drugi oziroma tretji dan, ne more biti v redu, zato tudi ni dovoljeno. Duhovnih vaj se ne gre ne gledat ne poslušat, ampak delat! Kdor hoče od njih imeti korist, mora z milostjo božjo po navodilih v to postavljenega vodja zvesto sodelovati. Brez takovšnega sodelovanja bi bila res škoda časa in stroškov.

Pri duhovnih vajah iskati znancev, zabave, kratkočasje in telesnega odpočitka, pa bi bilo naravnost nedopustno, če ne pregrešno. Zato se pri eksercijah kot prvi pogoj uspeha naglaša *silentium strictissimum*, popolna molčečnost od začetka do konca. Da ta žrtev ni mala zlasti gospodom, ki so navajeni, morda celo navezani na vesele družbe in šumeče veselice, se umeje. Pa vkljub temu se od tega prvega in najvažnejšega pogoja ne more in ne sme odnehati. Kajti kdor ne mara jezika brzdati tri dni, kako naj takšen vlada samega sebe in sicer vse dni svojega življenja! Nasprotno pa: Ako se kdo v besedi ne pregreši, on je popoln mož; on more tudi vse telo držati v brzdi. (Jak. 3, 2). Pri tem pa si naj nihče ne domišljuje, da bi bilo zanj bolje v tem oziru, ako se loči od svojih sobratov, pa se v mestu skriva v kakšno oddaljeno hišo med svetne ljudi, da se izogne občevanju; zakaj ondi je v nevarnosti, da ga bodo drugi prebivalci s svojim vsakdanjim življenjem, dejanjem in nehanjem, več ali manj, odvrčali od notranjega, duhovnega življenja. Iz prav istega razloga ne kaže med duhovnimi vajami imeti hrano in stanovanje v gostilni ali v hotelu, ker tam ni miru in potrebne tišine ne ponoči ne podnevi. Ako pa se kdo vozi oziroma peš hodi domov v bližnjo okolico, pa tudi ne more biti zbranega duha, kakor se spodobi za eksercicije, ker med potom vidi ali doma doživi marsikaj,

¹ Synodus dioecesana Lavantina an. 1906 concita. Marburgi, 1907. Tit. II. cap. CXXII. pag. 416 sq.

kar se ne strinja z njegovim dušnim razpoloženjem v tistih vzveličavnih dnevih.

4. Zategadelj se po pravici želi, da so vsi eksercitantje od začetka do konca zbrani v eni sami in sicer duhovniški hiši, *in pia aliqua religiosave domo*, določa kanon 126 cerkvenega zakonika; tam imajo vse skupno za dušo in za telo. V tem slučaju si morajo kajpada odreči marsikakšno udobnost in prijetnost, ki so je glede na stanovanje, hrano in počitek morebiti vajeni doma. Pa pomisliti je treba, da si vežbajo duha, ki poželi zoper meso (Gal. 5, 17), in da torej ne smejo neredno negovati trupla, ki ovira duha v njegovem vzvišenem delovanju, ne se prepustiti zaspanosti ali nezmernemu poželjenju po jedi in opojnih pijačah; na gostilno še misliti ne smejo, kar jim naj velja tudi za ves poznejši čas. Ker je duševno delo zelo naporno, zato se utrgovanje pri hrani med duhovnimi vajami navadno niti ne svetuje, pač pa se naravnost terja popolna zmernost v jedi in pijači. Od te ne sme odstopiti, kdor si želi uspeha od eksercicij. Nezmernost je bila in ostane nasprotna duhovnemu napredku.

Gospodje eksercitantji morajo torej biti zadovoljni s preprostim stanovanjem, prav tako s preprosto hrano, z navadno postrežbo in z natanko odmerjenim, četudi pičlim počitkom. Pečajo se naj samo z duhovnim v skrbi za svojo dušo, gojijo naj nabožno branje v prostem času in pri mizi, čitanje časnikov pa naj tiste dni popolnoma opustijo. Kadenje je sicer dopuščeno, pa le na kraju in ob času rekreacije ali oddiha tako, da nekadilcem ni nadležno in se ne zgodi nikdar po končani večerni molitvi. Kaditi „od samega dolgega časa“ ali pa „za kratek čas“, kakor tudi na javnem prostoru, bodi duhovnikom za vsekdar odsvetovano na tem mestu!

5. Ker žalibog v Mariboru nimamo tako obširne hiše, da bi mogla vse eksercitantje vzprejeti pod svojo streho, so nekateri gospodje resnično prisiljeni prenočišča in potrebne hrane iskati drugde, najbolj pri svojih duhovnih sobratih po mestu. Vse hvale vredno in obenem koristno bi pač bilo, ko bi se tudi takovšni gospodje vestno ravnali po zgoraj danih navodilih kakor pri mizi tako pri počitku. Prav primerno zadržanje pri uživanju in počivanju bo jako dobro vplivalo tudi na družino, ki kaj rada opazuje in sodi dušne voditelje, duhovnike, zlasti še med eksercicijami, pri mizi in pri molitvi. Poudarjati ni treba, da se kratkočasnice, šale in dovtipi prav nič ne vjemajo z resnobo tistih dni in z duhovnim prenovljenjem sploh, pač pa vzvišenemu duhovskemu poklicu primerno obnašanje po mestu in na povratku. *Ipsi calcaneum meum observabunt* (Ps. 55, 7), sme s psalmistom vzklikniti vsak duhovnik, vračajoč se od duhovnih vaj, z ozirom na svoje sopotnike in domače,

6. Omenjene eksercicije za duhovnike se bodo tudi letos vršile v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru. Udeleženci se naj vsi po pristojnem kn. šk. dekanjskem uradu in sicer pravočasno priglasiijo, da se jim more preskrbeti stanovanje in hrana, namreč tistim gospodom, ki želijo prebivati v kn. šk. bogoslovnem oziroma dijaškem semenišču. Njihova imena morajo biti tusem naznanjena zanesljivo vsaj do 15. avgusta, t. l.

Pričakuje se, da se bodo vsi častivredni gospodje udeleževali duhovnih vaj v predpisani obleki, v talarju, in da bodo v prostem času marljivo rabili nabožne bukve, ki jih naj prinesejo seboj. Govore naj vsi gospodje poslušajo kar najbližje govornika v ladji cerkve; zategadelj pa naj prihajajo točno, da ne motijo drugih. Mlajši gospodje naj z veseljem pomagajo med službo božjo kot ministranti oziroma asistenti; v ta namen se naj brž ob prihodu prostovoljno ponudijo cerkvenemu predstojniku v pomoč, peveci pa za petje. Nam *Deo servire regnare est!* Kdor ima v mestu kaj potrebnega oskrbeti, nabaviti, naročiti ali pa koga obiskati, naj vse to opravi pred, nikdar pa ne med duhovnimi vajami. Kajti raztresenosti se itak le prerade vsiljujejo; ni jih torej treba še iskati po mestu. Častiti gospodje dušni pastirji nedvomno želijo, da bi njihove ovčice z dobrim in najboljšim uspehom opravile misijonsko, tridnevno ali katerokoli drugo pobožnost, ki jim jo priskrbijo iz ljubezni in v skrbi za njih večno vzveličanje. Prav tako pa tudi kn. šk. ordinariat živo želi, da bi se pri omenjenih eksercicijah vršilo vse v najlepšem redu, *secundum ordinem praescriptum*, in da bi letošnje duhovne vaje pri vseh udeležencih obrodile dober in obstoječ sad ter da bi koristile celo tistim gospodom, ki se jih niso mogli udeležiti, po duhovnikih pa tudi vsem vernikom naše škofije. Da pa se to uresniči, je poleg milosti božje treba še osebnega prizadevanja in vestnega sodelovanja z darovi Svetega Duha.

7. H koncu se še pripomni, da zgornje besede in dana navodila naj ne bodo kakor glas vpijočega v puščavi (Jan. 1, 23), ki se za enkrat poslušajo oziroma preberejo, potem pa za vselej pozabijo, ne da bi se v dejanju izvršile! Naj pa tudi ne veljajo samo za letošnje, ampak še za vse poznejše skupne in tudi zasebne duhovne vaje.

Vsem pa, katerikoli bodo po tem vodilu opravljali eksercicije, se sme po nauku sv. apostola Pavla zagotoviti mir in milost (Gal. 6, 16), po besedah Duha božjega pa obljubiti celo večna blaženost: *Beati, qui lavant stolas suas in sanguine Agni, ut sit potestas eorum in ligno vitae et per portas intrent in civitatem!* (Apoc. 22, 14).

41.

Predložitev fasije v štirih izvodih.

Poverjeništvu za uk in bogočastje je v pismu z dne 28. maja 1919 št. 2734 naslednje semkaj naznanilo:

„Po tukajšnji praksi je treba predlagati nadarbinske napovedi v 4 izvodih in sicer: 1. za t. u. uporabo, 2.

za župni itd. arhiv, 3. za škof. ordinariat, 4. za okrajno davčno oblastvo.“

O tem se vsi knezoškofijski župnijski uradi obvestijo.

42.

Izkaz cerkvenih zbirk za invalide, vdove in sirote dne 4. majnika 1919.

Deželna vlada za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, je dne 11. aprila 1919 opr. št. I. 758/19 naslednje semkaj pisala:

Prečastiti knezoškofijski ordinariat

v Mariboru.

Poverjeništvu Deželne vlade za socialno skrb se obrača na prečastiti ordinariat v sledeči zadevi:

Naši vojni invalidi, vdove in sirote so v hudi bedi. Že itak nezadostne preskrbnine, ki so jih doslej dobivali z Dunaja, so zastale že za več mesecev in z največjo težavo smo stvar sedaj tako uredili, da jim sedaj izplačuje vse zaostale in tekoče mesečne zneske ljubljanska poštna hranilnica. Kakih 3000 slovenskih invalidov smo že na novo nadpregledali in jim določili šeenkrat ali dvakrat višjo pokojnino, kakor so jo uživali doslej. Pa vendar so te preskrbnine v sedanjih razmerah toliko kot nič. Večina teh ljudi je doslej uživala tudi vojaške podpore, takozvane naklonitve, ki so pa bile sredi januarja t. l. splošno ustavljene in je bilo treba vložiti nove prošnje. Te prošnje še niso vse rešene, pri ugodno rešenih so priznani zneski zelo nizki in zelo veliko prošenj bo najbrže zavrnenih.

Z gotovostjo vemo, da se bodo invalidi in vdove še v večjem številu obračali na podpisano poverjeništvu za izredne podpore. Vloženih je sicer veliko prizivov proti odbitim prošnjam, toda kdaj šele in koliko teh prizivov bo ugodno rešenih? Podpisano poverjeništvu je že doslej lajšalo to bedo, kolikor so mu to dovoljevala skromna sredstva. Za podpore družinam invalidov je porabilo ves svoj zaklad do 70.000 K. S čim pa naj odpomore še večji potrebi še številnejših prosilcev, katerim se bodo pridružile še vojne vdove in sirote? Deželna vlada za Slovenijo nima pravice dovoljevati večjih kreditov kakor enkrat 50.000 K. Ta znesek bo dovolila in vzela bo kakih 30.000 K iz nekega podobnega zaklada. Potreba pa bo večja. Zato se je podpisani komisar obrnil zasebno na presvetlega ljubljanskega gospoda knezoškofa Dr. A. Bonaventuro Jegliča, da on poprosi svoje vernike, da s prostovoljnimi darovi podprejo te bedne žrtve vojne. Lansko leto enkrat — še v prejšnji državi

— se je po kranjskih cerkvah v tak namen nabralo nad 30.000 K. Presvetli gospod knezoškof je takoj radevolje odredil, da naj se na belo nedeljo pobira po cerkvah v ta namen. In prav on je tudi nasvetoval, da se z enako prošnjo obrnemo na prečastiti knezoškofijski ordinariat Lavantinski. Podpisani, kateremu je pri poverjeništvu izročena skrb za invalide, slepce, vdove in sirote, tem potom v imenu teh bednih ljudi, katerih strašen položaj pozna iz nešteto vsakdanjih obiskov in dopisov, prosi, da prečastiti ordinariat blagovoli tudi po cerkvah Lavantinske škofije naprositi ljudstvo — kadar se mu bo videlo primerno — da obilno daruje za te reveže. Pripomniti pa moramo, da je bilo dosedaj deležnih podpor mnogo prosilcev in prosilk ravno iz Štajerske, ki so se v zelo velikem številu zaupno obrnili za pomoč na novo vlado, ki jim je radevolje pomagala, kolikor je mogla.

Nabrani znesek bi se porabil v prvi vrsti za štajerske vojne invalide, vdove in sirote.

V upanju, da bo prečastiti knezoškofijski ordinariat uslišal našo gorečo prošnjo, pričakujemo v kratkem vselega odgovora.

Deželna vlada za Slovenijo, oddelek za socialno skrb.

Za poverjenika:

Dr. Fran Jež, komisar.

Na to pismo je odgovoril kn. šk. ordinariat dne 14. aprila 1919 št. 1672 naslednje:

Mnogočislunemu poverjeništvu

Deželne vlade za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, v Ljubljani.

S pogledom na tamošnji cenjeni dopis z dne 11. aprila 1919 št. I. 758/19 se vljudno pripomni, da bo kn. šk. ordinariat prav rad odredil zbirko za invalide, vdove in sirote po cerkvah tukajšnje škofije.

Zanaša se, da bo njegova tozadevna prošnja, ki jo namerava v svrhu nabiranja milih darov izdati za drugo nedeljo (*Misericordia*) po veliki noči, imela poveljen uspeh.

V Mariboru, dne 14. aprila 1919.

Dr. Mihael Napotnik,
knezoškof.

V uradnem listu Lavantinske škofije 1919, šte. III. odst. 29. so prevz. nadpastir objavili milo prošnjo za podporo invalidov, vdov in sirot in naročili, da se naj po vseh cerkvah Lavantinske škofije nabirajo mili darovi za invalide, vdove in sirote dne 4. majnika 1919.

Mariborska duhovščina in razni dekanati so kmalu svoje prispevke semkaj poslali.

Že dne 17. majnika 1919 se je s turadnim dopisom z dne 16. majnika 1919 št. 2305 Deželni vladi za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, v Ljubljani po poštnem čekovnem uradu nakazal znesek po 10.000 K, deset-tisoč kron.

Obvestilo se glasi tako le:
Štev. 2305. Kn. šk. Lavantinski ordinariat.
Deželni vladi za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, v Ljubljani.

Z ozirom na turadni dopis z dne 11. aprila 1919 št. I. 758/19 in s pogledom na tukajšnji odgovor z dne 14. aprila 1919 št. 1672 vljudno naznanim, da sem v uradnem listu Lavantinske škofije za leto 1919, št. III. v odstavku 29 stran 42 in 43 sestavil milo prošnjo za podporo invalidov, vdov in sirot.

Vsled tega povabila je dozdaj od mariborske mestne duhovščine in od raznih dekanatov semkaj dospelo 10000 K, deset-tisoč kron. Ta znesek nakažem obenem Deželni vladi za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, po poštnem čekovnem uradu v Ljubljani. Ko bodo še drugi mili darovi od zaostalih dekanatov semkaj došli, bom tudi tiste neutegoma doposlal.

Vsodobrega Boga pa prosim, da naj ubogi prispevek tem bogateje blagoslovi!

V Mariboru, dne 16. maja 1919.

Dr. Mihael Napotnik,
knezoškof.

Prejem zneska po 10.000 K je Deželna vlada potrdila, kakor sledi:

Opr. šte. 79. Ljubljana, dne 27. maja 1919.

Predmet: Zahvala za nabiranje podpornih sredstev za štajerske invalide, vdove in sirote.

Prečastiti knezoškofijski ordinariat
v Mariboru.

Dovoljujem si Vaši Prezvzišenosti hvaležno potrditi prejem vposlanega zneska 10.000 K, ki ga bomo takoj uporabili za štajerske vojne invalide, vdove in sirote.

Zelo me je ganilo, da ste bili Prezvzišeni takoj pripravljeni začeti z nabiranjem in na tako pristrčen način, ki je mnogo pripomogel do tega krasnega uspeha.

V prijetno dolžnost si štejem, da se Vam, Prezvzišeni, res iz srca zahvalim v imenu vseh, ki bodo deležni Vaših dobrot. Hvalo pa izrekam tudi vsem častitim gg. duhovnikom, ki so pokazali posebno zanimanje pri na-

biranju tega denarja. Uspeh tega truda, Prezvzišeni, je mnogo prekoračil vse pričakovanje.

Nadejam se, da boste uslišali in upoštevali mojo prošnjo še za nadaljnje zbiranje. Za Vašo izredno dobroto Vam bodo vsi hvaležni do smrti.

Deželna vlada za Slovenijo, oddelek za socialno skrb.
Poverjenik: Prepeluh.

Dne 5. junija 1919 se je Deželni vladi za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, po poštnem čekovnem uradu v Ljubljani zopet nakazal znesek po 11.634 K enajsttisoč šeststo štiriintrideset kron, 67 h.

Dotično pismo slove:
Štev. 2567. Kn. šk. Lavantinski ordinariat.
Deželni vladi za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, v Ljubljani.

Dodatno k tukajšnjemu pismu z dne 16. maja 1919 št. 2305 vljudno napovem, da so še zaostali dekanati za podporo invalidov, vdov in sirot 11.634 K 67 h semkaj poslali. Ta znesek nakažem obenem Deželni vladi za Slovenijo, oddelek za socialno skrb, po poštnem čekovnem uradu v Ljubljani. Ljubega Boga pa vnovič prosim, da naj tudi ta ubogi prispevek prav bogato blagoslovi!

V Mariboru, dne 5. junija 1919.

Dr. Mihael Napotnik,
knezoškof.

Prejem imenovanega zneska je bil potrjen z nastopno listino:

Štev. 1089.

Nj. Prezvzišenost ekscelenca

Dr. Mihael Napotnik, knezoškof Lavantinski
Maribor.

S tem potrjuje podpisano poverjenišvo prejem zneska K 11.634.67 kot uspeh cerkvenega nabiranja za naše invalide, njih vdove in sirote v okolišu lavantinske škofije, katero nabiranje je Vaša Prezvzišenost iz humanitarnega namena te akcije najmilostneje dovolila, za kar se Vaši Prezvzišenosti v lastnem kakor tudi v imenu invalidov izreka tem potom najtoplejša zahvala. Znesek je bil izročen „Komisiji za preskrbo vračajočih se vojniki v Ljubljani“.

Ljubljana, dne 18. junija 1919.

Deželna vlada za Slovenijo,
poverjenišvo za socialno skrbstvo.

Poverjenik: Prepeluh.

Mariborska mestna duhovščina je darovala 335 K. Dekanati so prispevali tako le: Maribor na levem dravskem bregu 1144 K 57 h, Stari trg 400 K, Tovar nar Potočnik v Slovenjgradcu 1000 K, Celje 1189 K 63 h, Kozje 852 K 72 h, Dravsko polje 713 K 02 h, Braslovče 1550 K 22 h, Konjice 925 K 62 h, Velika nedelja 1500 K, Jarenina 562 K 76 h, Sv. Lenart v Slov. gor. 913 K 55 h, Ljutomer 1581 K 46 h, Maribor

desni breg 540 K, Šmarje 817 K, Nova cerkev 564 K, Gornjigrad 1077 K 19 h, Ptuj 1644 K 62 h, Rogatec 637 K 94 h, Vuzenica 125 K, Zavrče 572 K 04 h, Škale 565 K, Laško 834 K 50 h, Videm 1109 K 83 h, Slov. Bistrica 529 K.

Vseh milih darov v prid invalidom, vdovam in sirotam se je v Lavantinski škofiji tokrat nabralo 21.634 K

67 h. Iz dekanatov Starigr, Kozje in Marenberg je došlo še pozneje v imenovani namen 497 K 65 h. Med vojsko je Lavantinska škofija darovala v isti namen nad 63.900 K. Vsem blagim duhovnikom in darežljivim vernikom naj vse-dobri Bog stoterno povrne, kar so invalidom, vdovam in sirotam dobrega storili!

43.

Osebna naznanila.

Umeščeni so bili: Gospod Franc Škof, kapelan pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah, kot župnik pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, dne 1. marca 1919; č. o. Anzelm Polak, kapelan v Semiču v Ljubljanski škofiji, kot administrator župnije nemškega viteškega reda Sv. Miklavž poleg Ormoža, dne 18. marca 1919; p. n. gospod Jožef Cerjak, kn. šk. duhovni in konzistorijalni svetovalec, upokojeni župnik rajhenburški, kot mestni župnik v Slovenski Bistrici, dne 1. aprila 1919; gospod Franc Sal. Gomilšek, župnik pri Sv. Petru na Medvedovem selu, kot župnik pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah, dne 1. maja 1919; gospod Franc Hlastec, župnik v Zagorju, kot župnik pri Sv. Marku pri Ptuj, dne 1. junija 1919; gospod Jožef Kodrič, kapelan v Slivnici pri Celju, kot župnik pri Sv. Danijelu v Razboru, dne 1. junija 1919.

Imenovan je bil p. n. gospod Jožef Cerjak, mestni župnik v Slovenski Bistrici, za dekana v Slovenjbištriskem dekanatu (1. junija 1919).

Začasno nameščen je bil gospod vojni kurat v rezervi Bogdan Lendovšek, II. kapelan v Staremtrgu, za pastirovanje vojakov v področju komande Dravske divizije, z 18. februarjem 1919.

Prestavljeni so bili gospodje kapelani: Z 20. februarjem 1919: Franc Molan iz Šmarja (II) k Sv. Magdaleni v Mariboru (III); Jožef Kodrič od Sv. Martina pri Slovenjgradu v Slivnico pri Celju; Vincenc Munda iz Črne ali Ptujске gore v Šmarje (II); s 1. marcem 1919: Feliks Vršič od Sv. Tomaža pri Veliki Nedelji k Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah; Anton Bratkovič iz Leskovca k Sv. Tomažu pri Veliki Nedelji; s 1. aprilom 1919: Janez Slavič od Sv. Marjete niže Ptuja v Marbreg; s 1. majem 1919: Martin Gorogranc iz Slovenske Bistrice (II) v Trbovlje (III); Jožef Petrovič iz Trbovelj (II) v Slovensko Bistrico (II); s 1. junijem 1919: Janez Hanžič iz Koprivnice v Kozje.

Postavljeni so bili gospodje: Martin Vrzelač, kapelan v Marbregu, kot provizor v Pernicah (1. aprila 1919); Janez Nep. Rožman, župnik v Zayodnjem, kot soprovizor za Razbor (8. aprila 1919); Jakob Rabusa, kapelan na Vidmu, kot provizor ravnatom (8. aprila 1919); Anton Pučnik, I. kapelan v Novicerkvi, kot provizor pri Sv. Petru na Medvedovem selu (1. maja 1919); Alojzij Sagaj, kapelan pri Sv. Janezu na Dravskem polju, kot provizor ravnatom (1. maja 1919); Mihael Barbič, kapelan v Svečini, kot provizor ravnatom (1. junija 1919); Alojzij Kramaršič, kapelan v Kozjem, kot provizor v Zagorju (1. junija 1919); Jožef Dekort, župnik na Ljubnem, kot upravitelj dekanije Gornjigrad (5. junija 1919); Janez Vogrinec, kapelan v Gornjemgradu, kot provizor ravnatom (5. junija 1919); Jožef Peč-

nak, mestni kapelan v Brežicah, kot provizor v Sromljah (7. junija 1919).

Nastavljen je bil gospod Anton Polutnik, duhovnik poreško-krške škofije, bivši veroučitelj v Pulju, kot kapelan v Slivnici pri Celju (1. junija 1919).

Zopet nastavljeni so bili gospodje: Jožef Vrečko, bivši vojni kurat, kot kapelan pri Sv. Martinu pri Slovenjgradu (20. februarja 1919); Janez Kotnik, provizor pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, kot kapelan ravnatom; Janez Krušič, bivši vojni kurat; kot II. kapelan v Staremtrgu; Matija Krevh, deficijent, kot II. kapelan pri Sv. Petru pri Mariboru; s 1. aprilom 1919: Franc Stermšek, provizor v Slovenski Bistrici, kot I. kapelan ravnatom; Jožef Ozimič, deficijent, kot kapelan pri Sv. Marjeti niže Ptuja; Mihael Barbič, bivši vojni kurat, kot kapelan v Svečini (2. aprila 1919); s 1. majem 1919: Martin Erhatici, provizor pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah, kot kapelan na Črni ali Ptujski gori; Pavel Žagar, bivši vojni kurat, kot I. kapelan v Novicerkvi; Janez Atelšek, provizor pri Sv. Marku pri Ptuj, kot kapelan ravnatom (1. junija 1919).

Dopust zaradi bolezni sta dobila titl. gospod Janez Krst. Vreže, kn. šk. duhovni svetovalec in profesor na mestnem učiteljskišću v Mariboru, za drugi tečaj šolskega leta 1918/19; nadomestuje ga gospod veroučitelj Franc Osterc (od 9. marca 1919); gospod Janez Ogulin, kapelan pri Sv. Marku pri Ptuj.

Dovolilo se je gospodu Karolu Arlič, bivšemu kapelanu pri Sv. Magdaleni v Mariboru, da sprejme mesto urednika pri katoliškem tiskovnem društvu v Mariboru (20. februarja 1919).

V stalni pokoj so stopili gospodje: Janez Hauptmann, župnik v Pernicah (1. decembra 1918); Franc Lovrenko, župnik v Razboru (1. februarja 1919); Matija Škorjane, župnik pri Sv. Janezu na Dravskem polju (1. maja 1919).

Začasno prazna ostanejo mesta kapelanov v Leskovcu pri Sv. Janezu na Dravskem polju, v Svečini, na Vidmu, v Gornjemgradu in v Brežicah.

Umrli so: Gospod Jožef Meško, administrator župnije nemškega viteškega reda Sv. Miklavž poleg Ormoža, dne 2. marca 1919, v 49. letu starosti; gospod Vid Janžekovič, župnik v Svečini, dne 3. aprila 1919, v 59. letu starosti; titl. gospod Henrik Verk, kn. šk. duhovni svetovalec, emer. dekan in župnik na Kidmu, dne 6. aprila 1919, v 73. letu starosti; gospod Franc Simonič, upokojeni stolni in mestnožupnijski vikar v Mariboru, dne 28. aprila 1919, v 57. letu starosti; titl. gospod Franc Dovnik, kn. šk. duhovni svetovalec, dekan in župnik v Gornjemgradu, dne 4. junija 1919, v 70. letu starosti; gospod Štefan Turkuš, župnik v Sromljah, dne 5. junija 1919, v 68. letu starosti.

Kn. šk. Lavantinski konzistorij v Mariboru,

dne 28. junija 1919.

Martin Matek,

doctor rom. in iure canonico,
ravnatelj kn. šk. pisarne.